

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici šte. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Številka pri poštni hranilnici v Ljubljani 11.953.

LETO XIII.

Telefon št. 2552.

LJUBLJANA, v torek, dne 4. marca 1930.

Telefon št. 2552.

ŠTEV. 27.

Racionalizacija v trgovskem poslovanju.

O tem važnem predmetu je v petek dne 28. februarja 1930 predaval v posvetovalnici Zbornice za TOI v Ljubljani referent za racionalizacijo pri zvezi avstrijskega trgovstva g. Herman Mühleisen z Dunaja. G. predavatelja je pozdravil zbornični član g. Avsenek, ki je v svojem nagovoru naglasil živo potrebo, da se tudi pri nas okoristimo z izsledki smotrene racionalizacije v trgovskem poslovanju, ki je v nekaterih drugih državah že dosledno izvedena. Zato nas tembolj zanima iz strokovnjaških ustslisati, kako je napredovala racionalizacija v Avstriji.

G. predavatelj je nato v lepo zakroženi obliki pojasnil cilje prizadevanj za racionalizacijo trgovskega poslovanja v Avstriji in Nemčiji in njihov pomen za gospodarstvo. Po uvodnih besedah je prešel na trgovsko racionalizacijo, kolikor prihaja v poštev za blagovno, blagajniško, kontorsko poslovanje itd. Racionalizacija v trgovskem poslovanju se mora pričeti pri tiskovinah, ki bi morale biti enotne, ker se z enotnimi tiskovinami poslovanje olajša, pa tudi poceni. Enotne tiskovine se namreč veliko cenejše nabavljajo. V tej smeri, ki je v smeri poenostavitve tiskovin, je racionalizacija jako napredovala v Ameriki, posebno pa v Nemčiji, kjer so tiskovine formata »din« (das ist Norm) skoro že v splošni rabi. Tudi na Češkoslovaškem in v Avstriji je gibanje za poenostavitve tiskovin že jako na-

predovalo, ne le v velikih obratih, temveč tudi v malih obratih, za katere je poenostavitve tiskovin skoro še večjega pomena nego za velike, ker rabijo manj tiskovin in si one množine, katere rabijo od časa do časa v vsreznih oblikah, vedno lahko nabavijo pri prodajalcih poenostavljenih tiskovin. V Avstriji se je pričelo gibanje za poenostavitve tiskovin po inicijativi predavatelja in sicer v okvirju glavne zveze avstrijskega trgovstva, ki je postavilo posebno komisijo za študiranje teh vprašanj. Komisija je svoje delo že dokončala in na ključni seji, ki se je vršila dne 18. februarja na Dunaju, odobrila naložbo tiskovin, ki se v trgovskem poslovanju največkrat rabijo. G. predavatelj je te tiskovine imel s seboj in jih je udeležencem pojasnjeval ter jih opozarjal v koliko in zakaj se razlikujejo od do sedaj običajnih tiskovin. V nadaljnjih izvajanjih je g. predavatelj podrobno pojasnjeval koristi, katere ima za trgovino poenostavitve slovnih tiskovin. Po njegovem mnenju se bi dalo trgovsko poslovanje tudi pri nas s poenostavitvijo tiskovin izdatno olajšati in poceniti.

Udeleženci so izvajanjem g. predavatelja sledili z veliko pozornostjo in si z vidnim zanimanjem ogledovali tiskovine, katere je za poenostavitve določila zveza avstrijskega trgovstva. Predavanje bomo v daljšem izvlečku priobčili v eni prihodnjih številki.

Priprave za izvoz koruze iz Jugoslavije.

V zavodu za pospeševanje zunanje trgovine se je vršila 27. februarja konferenca uradnih zastopnikov in zveze eksporterjev. Pečala se je s potrebnimi pripravami za bodoči izvozni čas koruze. V prvi vrsti so razmislili prometnotarifarična vprašanja in so sklenili vplivati pri prometnem ministru na to, da se dosežejo pri izvozu koruze vozninske ugodnosti in sicer od vseh postaj, ki prihajajo za nalaganje koruze v poštev.

V enakem smislu se bodo obrnili tudi na rečno plostvo ter bodo prosili za izvozne popuste ter za večje popuste pri inozemskih tarifah. S tem naj se dvigne konkurenčna zmožnost jugoslovanske koruze v inozemstvu.

V nadaljnjem poteku konference so govorili o pristojbinah, ki se morajo

ob priliki izvoza plačati v smislu novega zakona za pospeševanje poljedelstva. Sklenili so prositi poljedelškega ministra, naj glede na težki položaj zunanje trgovine pobiranje teh pristojbin sploh opusti. — Ministru za trgovino in industrijo bodo izročili spomenico, v kateri bodo našteje vse odredbe, ki so po mnenju konference potrebne za pospeševanje žitnega izvoza. Ker je izvozni čas za koruzo že čisto blizu, poudarjajo eksporterji nujnost sklepov za zaščito poljedelskih in izvoznih interesov.

Izvoz naše koruze se prav tako kakor izvoz pšenice vrši večinoma preko rumunskega pristanišča Braila, o katerem smo priobčili pred kratkim daljši članek. Naše železniške tarife so tako visoke, da naše žito ne more iti v svet preko naših pristanišč.

stavijo njih izvozu v druge udeležene države. Agrarne države naj obrazložijo svoje stališče v posebni spomenici.

Predlog vsebuje tudi seznam 20 delnih okrajev, kjer morejo k odstranitvi obstoječih ovir pripomoči posamična pogajanja o blagovnem prometu, prosti poti kapitala, o poljedelstvu, industriji, transportu, statistiki in tujskem pravu. Težko vprašanje naj bi se rešilo na ta način, da si udeležene države večstranske trgovske pogodbe zagotovijo same medseboj prednosti pogodbe, dočim bi bil pristop k tej večstranski pogodbi vsem državam prost. Največja ugodnost naj se dovoli le onim državam, ki s svoje strani vsem udeležencem državam dovolijo iste prednosti največje ugodnosti.

Ker na sklep splošnega carinskega miru ni mogoče niti misliti, ima predlog Avstrije, Belgije in Holandije kot priprava za regionalne ali skupne carinske dogovore precej upanja na uspeh.

Ravnatelj Mednarodnega urada v Beogradu.

Na neobičajno svečan način je bil te dni v Beogradu sprejet ravnatelj mednarodnega urada dela v Ženevi g. Albert Thomas. G. Thomas ni bil sedaj prvič v naši državi. Pozna Beograd že iz leta 1924, ko je bil tam prvič in pozneje je bil pri nas še leta 1926 in 1927. Inspektor v ministrstvu zunanjih del g. Drašković, ki je sprejel g. Thomasa v imenu naše vlade že na obmejni postaji v Caribrodu in ga je potem spremljal na vseh njegovih poteh, dokler je bival v naši državi, je poročal z mlajšo hčerko g. Thomasa, pa je že radi tega razumljivo, da ga vežejo posebne simpatije do našega naroda. G. Thomas načeluje mednarodnemu uradu dela v Ženevi, ki je bil osnovan v zmislu določil mirovne pogodbe, že od njegovih prvih začetkov. Znan že po svojem predvojnem delovanju v francoski socialistični stranki, za katero si je pridobil na strani znanega, ob izbruhu vojne v Parizu umorjenega Jaureja, dokaj zaslug, je zaslovel kot ravnatelj mednarodnega urada dela po celem svetu. Njegov obisk je imel namen, kakor je to sam izrečno povdaruil, »enostavnega informiranja, ki stremi za tem, da bi se socialnopolitične konvencije točno uporabljale tako v prid delodajalcem, kakor v prid delavcem«.

V izjavi, ki jo je dal kmalu po svojem prihodu beograjskim novinarjem, je g. Albert Thomas povdaruil, da spada Jugoslavija med one države, ki so v največji meri izpolnile svoje obveznosti, kajti Jugoslavija je izmed 29 konvencij ratificirala že 19 in pri tem take, ki jih niso še sprejele n. pr. Velika Britanija, Belgija in druge države, ki imajo gotovo še boljše pogoje za takejšno izvršitev sklepov. Kar se tiče izvrševanja mednarodnih delavskozaščitnih pogodb, so razmere v vsaki državi drugačne in ravno radi tega potuje sedaj po različnih državah, da vidi in se prepriča o razmerah v posameznih državah, kako se določila konvencij prilagodijo praktičnemu položaju v tej ali drugi državi.

Cilj njegovega potovanja je predvsem ta, tako je g. Albert Thomas izjavil novinarjem, da stopi v zvezo z merodajnimi faktorji in se z njimi posvetuje o izvajanju socialnopolitičnih zakonov. Pri tem je ponovno povdaruil lep razvoj, ki ga je pokazala v tem oziru Jugoslavija in smatra, da je socialnopolitična zakonodaja Jugoslavije v vsakem oziru napredna.

V svojih nadaljnjih izjavah novinarjem je g. Thomas podčrtal, da kar se tiče komunistične organizacije nima mednarodni urad dela v Ženevi nobenih stikov z njo. Glede delovanja komunistov v Romuniji v poslednjem času, se gospod Albert Thomas o resničnosti teh vesti v Romuniji ni mogel prepričati. Naša pogajanja z Belgarijo so bila sprejeta v Belgariji, zelo ugodno in vprašan glede izgledov za rezultate carinske konference v Ženevi je g. Thomas rekel, da prej ali slej bo moralo priti do ustvaritve združenih evropskih držav v tej ali oni obliki.

Važne so te izjave, in zlasti so vsi časopisi brez izjeme podčrtali uvodne besede g. Thomasa, ko je, govorec o cilju svojega potovanja v Jugoslavijo, rekel, da ne prihaja v našo državo v svrhu kontrole, ampak v informativne svrhe. To izjavo je podal odlični gost radi tega, ker so šli nekateri naši

listi tako daleč, da so zatrjevali, da pride g. Thomas v našo državo z namenom, da kontrolira priprave za revizijo socialne zakonodaje!

Ravnatelj g. Albert Thomas je ostal v Beogradu tri dni. Predvsem je bil sprejet od predsednika ministrskega sveta g. generala Petra Živkovića, nato od ministra za socialno politiko g. dr. Mate Drinkovića in nato od Nj. Vel. kralja samega. Na dvoru je bil g. Thomas pridržan tudi na obedu.

Po teh uradnih obiskih je posvetil g. Thomas vso svojo pozornost delavskim organizacijam, ki so te dni zbrale številne svoje delegate iz cele države v Beogradu. Beograjska delavska zbornica je priredila ob tej priliki plenarno sejo, kateri je prisostvoval visoki gost, zvečer mu je pa priredila banket. Drugi dan, v soboto dopoldne, si je ogledal g. Thomas socialne ustanove v Beogradu in popoldne je obiskal

predstavnik gospodarstvenih korporacij.

V veliki dvorani industrijskega doma se je zbralo okoli 30 predstavnikov, v imenu katerih je pozdravil gosta predsednik Centrale industrijskih korporacij g. Ignjat Bajloni. Po prisrčnih njegovih pozdravnih besedah je tajnik beograjske industrijske zbornice g. dr. Stevan Popović prečital uvodni referat, v katerem govori o neprilikah, v katerih se nahaja naša industrija vsled delavske zakonodaje. Naša industrija stremi po zakonih, ki bi se dali z ozirom na naš gospodarski položaj točno izvajati in smatra, da se mora današnja socialna zakonodaja revidirati. Referent izjavi nadalje, da delodajalcem leži na srcu dobrobit delavcev. Končal je svoj referat z besedami: Drevo, ki se je vsadilo na obali Lemanskega jezera, naj mirno raste — jugoslovanski delodajalci se pripravljajo to drevo zalivati.

S temi besedami je g. Popović odgovoril na besede, s katerimi je končal g. Albert Thomas svoj govor delavskim organizacijam na predvečer v delavski zbornici. G. Thomas je namreč dejal: »Hrastič, katerega smo pred desetimi leti vsadili na obali Lemanskega jezera, napreduje, raste, poganja globoko v zemljo svoje korenike. Pod njegovo senco bo naš delavski razred, upam, varnost in blagostanje.«

Ob koncu svojega ekspezeja je g. Popović izjavil g. Thomasu, da mu bo izročil francoski prevod autentičnega teksta predlogov za revizijo socialne zakonodaje, ki so jih predložili gospodarski predstavniki g. ministru za socialno politiko, da bo tudi o tem točno informiran.

Nato je prečital predsednik zagrebske zbornice g. dr. M. Vrbanić svoje poročilo o predlogih gospodarskih organizacij za revizijo zakona o zavarovanju delavcev, predsednik beograjske obrtniške zbornice g. M. Stojanović o predlogih glede zakona o zaščiti delavcev in g. dr. Popović glede revizije zakona o inspekciji dela.

Po podanih referatih je govoril g. Albert Thomas in je med drugim izjavil, da je situacija jugoslovenskih delodajalcev slična situaciji skoro v vseh drugih državah sveta, na vseh konferencah. Vi ste mi podali svoje referate, je rekel g. Thomas, nočem o njih improvizirati svoje mnenje, toda s pomočjo avtoritete mednarodnega urada dela in strokovne pomoči

svojih tehničnih sodrušnikov bom proučil poedine vaše podatke in vaše predloge za revizijo. Jugoslovenska socialna zakonodaja je zelo napredna.

Priznam, da ste v težkem položaju. Niso mi podrobneje znani vaši predlogi, vendar vidim iz take situacije samo en izhod: pogajati se! Tako je bilo v Angliji pred upostavitvijo laborističke vlade, to se je izvršilo v Švediji in mislim, da se je pristopilo k temu sredstvu sedaj tudi v Avstriji. V svojih nadaljnjih izjavah omeni g. Thomas, da se po trditvah delavcev naši socialni zakoni v celoti ne izvajajo in da ima socialno-politična zakonodaja mnogo vrzeli. Ob zaključku je dejal: Ne vem, ali vas bom razočaral, toda nemogoče mi je kot ravnatelju mednarodnega urada dela izjaviti, da se mora izpremeniti dobra zakonodaja. Svetujem postopno progresivno izvajanje obstoječih delavskih zakonov.

Ker je imel odlični gost za obisk gospodarskim krogom komaj 1½ ure na razpolago, je bila diskusija po podanih poročilih zelo kratka.

Prvi je spregovoril inž. g. Milan Šuklje, ki je izjavil, da trditve, da se socialnopolitična zakonodaja pri nas v celoti ne izvaja, niso točne. Vsaj glede prečanskih pokrajin take trditve ne držijo, ker se tam, zlasti v Sloveniji, izvajajo vsi zakoni precizno in strogo. Res je sicer, da se ne izvaja zavarovanje za onemoglost, starost in smrt, toda uvedba te panoge zavarovanja je bila odgodena. Gospodarski krogi niso proti socialni zakonodaji. Upravičeno se pa pritožujejo proti birokratizmu, ki vlada pri administraciji zavarovanja in ki zavarovanje podražuje. S prihranki pri poenostavitvi administracije in s prihranki pri izpremenitvi sistema kapitalnega kritja v kombinirani sistem z nakladalnim kritjem bi se moglo uvesti zavarovanje za onemoglost, starost in smrt brez vsakih novih bremen. Končno je g. inž. Šuklje izjavil, da so upravičene pritožbe delodajalcev, da ni bil imenovan v komisijo, ki pripravljala revizijo zakona o zavarovanju delavcev, nobeden izmed gospodarskih zastopnikov.

Izpregovoril je nato generalni tajnik Centrale industrijskih korporacij g. G. Čurčin, ki je tudi izjavil, da je pristaš pogajanj, povdarja joč pri tem, da je zahteva industrijalcev, da se spravi v ravnovesje določila zakona z gospodarskimi prilikami v naši državi. Govoril je še g. dr. Popović o predlogu delodajalcev, da bi naj socialna bremena prevzela po eni tretjini tudi država, nakar se je g. Albert Thomas zahvalil za sprejem in podane mu izjave. Centrala industrijskih korporacij je priredila odličnemu gostu v nedeljo opoldne pri »Srbskem kralju« intimen obed.

Značilno je, da se ni g. Albert Thomas niti pri svojih razgovorih z novinarji, niti z delodajalci ali delavci, odnosi v svojem predavanju na univerzi, dotaknil poteka razprav o novem zakonu o delavskem zavarovanju v francoskem parlamentu! Le pri odhodu je odlični gost izjavil novinarjem, da je bil v Franciji uveden osemurni delavnik deloma sporazumno in s postopnim uvajanjem ter da ni še uveljavljen po vsej državi. — Uvedbo sistema vzajemnih posvetovanj vseh prizadetih faktorjev, kakor je bilo to običajno v Franciji, je priporočal tudi jugoslovanski vladi. Ob tej priliki je g. Thomas med drugim tudi izjavil, da je po razgovorih s tehničnimi osebami prišel do prepričanja, da novi načrt ministrstva socialne politike ne bo poslabšal položaja delavstva.

Upamo, da bo izjava faktorja s tako avtoriteto vsaj deloma pomirila tudi vse one, kateri so vsak, tudi še tako utemeljen predlog za revizijo, že v načelu zavračali in so vsako še tako dobro mišljeno stremljenje gospodarskih krogov kvitirali s psovskami reakcijonarstva in dobičkarstva.

V pondeljek se je g. Albert Thomas s svojo g. soprogo, šefom kabineta in spremstvom odpeljal s posebnim vlakom, ki mu ga je dala naša vlada na razpolago, iz Beograda v Atene, od koder se vrne v Ženevo.

Z občnega zbora Zadružne gospodarske banke v Ljubljani.

V petek dne 28. februarja 1930 se je vršil redni občni zbor Zadružne gospodarske banke d. d. v Ljubljani, na katerem je upravni svet poročal o uspehih poslovanja, ki jih je zavod dosegel lani. Izvršena je bila volitev nadzorstvenega sveta in odobreni so bili predloženi računski zaključki in bilanca.

Poslovno poročilo upravnega odbora v markantnih potezah slika vse važne momente, ki so tekom preteklega leta vplivali tako na gospodarstvo v splošnem in na poslovanje in dosežene uspehe zavoda še posebej. Iz poročila posnemamo, da se gospodarske razmere v lanskem letu v splošnem niso izdatno izpremenile, dasiravno se more konstatirati napredek konsolidacije, umirjenje razmer in dvig zaupanja na vseh poljih gospodarstva.

Zadružna gospodarska banka je v preteklem letu zopet lepo napredovala. Izdatno je razširila mrežo svojih poslovnih zvez v tu- in v inozemstvu. Zabeležiti more povečanje prometa v vseh panogah bančnega poslovanja. Veliko zaupanje, ki ga splošno uživa zavod, je v lanskem njegovem uspehu znova podkrepljeno.

Kakor prej, je tudi v zadnjem letu pri kreditiranju in bilanciranju zelo rigorozno postopal v smislu dosedanje tradicije. Radi njegove dobre organizacije, ugodne razdelitve rajonov podružnic in velike privlačne sile njegovega solidnega poslovanja mu je uspelo, da je velik dotok tujih sredstev, ki jih je tekom preteklega leta imel, vedno sproti ugodno plasiral. Svoje poslovanje je raztegnil na vse dele države, izvzemši notranjost bivše Srbije, ker v teh krajih dosedaj žal še niso podani za to nekateri važni predpogoji.

Čudno postopanje gotovih knjižnih založnikov v Sloveniji.

Ze več let se sliši pri nas, da se naše ljudstvo vse premalo zanima za boljše slovensko čtivo in je zato založništvu težko izdati take knjige v večji nakladi. To je sicer res, vendar pa bi bilo pri primernih cenah tudi več odjemalcev, kajti reči moram, da so cene našim slovenskim knjigam precej visoke in zato tudi ni potrebnih kupcev. Praksa, ki so jo osvojila v zadnjih letih nekatera založništva, da ponujajo po reklamnih cenah (ob Božiču in drugih prilikah) po časopisih, okrožnicah in drugih dopisih knjigo, ki je stala nekaj mesecev popreje pri izdaji normalno, za 30%, a celo do 60% ceneje, ni razvoju knjižgotrštva zdrava. Tako stane n. pr., Županič, Naša beseda normalno 120 dinarjev, sedaj 60 Din; Potop prej

JUGOSLAVIJA IN MEDNARODNO MENIČNO PRAVO.

Jugoslovanski menični odbor Mednarodne Trgovske zbornice je izdelal predlog za mednarodno poenotenje menične in čekovne zakonodaje. Predlog bo vpslala Mednarodna Trgovska zbornica Zvezi narodov s prošnjo, da ga na eni prihodnjih sej predloži Mednarodni gospodarski sekciji.

ZA NORMALNOTIRNO ŽELEZNICO MOSTAR—SPLIT.

Mestni magistrat v Mostarju je poslal Splitski trgovski zbornici izjavo o potrebi normalnotirne železniške zveze med Mostarom in Splitom. Mostar naj bi postal za to progo prelagalna postaja in bi dobil neposredno zvezo z Zagrebom. Posebno ugodna bi bila ta zveza za blagovni izvoz iz onih krajev, zlasti za izvoz sadja in zelenjave. Proga naj bi vodila skoz najbolj obljudene kraje, obenem take, ki so bogati na boksitu. S tem bi bili dani pogoji za živahen izvoz boksita in za produkcijo aluminija. Upajo, da se bo sprožilo hkrati z vprašanjem o novi progi tudi vprašanje o pretvoritvi ozkotirnih železnic našega juga v normalnotirne. Rešitev tega vprašanja bi bila eminentne važnosti za vse naše gospodarstvo.

Napredek more zlasti zaznamovati v eskontu kratkoročnih menic, kateri posel je tekom zadnjega leta zelo gojil in povisal za celih 35%, tako da menični portfelj ob koncu leta znaša 92.4 milijona Din. Dolžniki na tekočem računu so se v preteklem letu zvišali za 61.5 milijona. Pri kreditiranju je zavod posebno pazil, da imajo njegovi plasmani značaj kratkoročnih posojil in da so po večini zavarovani z vknjižbami na zemljiščih in posestih, dočim se je poslov na daljše roke splošno še izogibal. Vloge na hranilne knjižice so za ca. 12 milijonov višje kot v letu 1928. Vloge na tekočem računu so narasle za 28.9 milijona in istotako so se zvišali upniki za 45.9 milijona Din. Tuja denarna sredstva, ki stoje zavodu na razpolago, so se zvišala v zadnjem letu za 86.8 milijona na 467.8 milijona Din. Bilančna vsota je znašala v letu 1928 399 milijonov Din in se je zvišala lani za 90.9 milijona Din na 490 milijonov Din. Likvidnost Zadružne gospodarske banke se vidi v tem, da ima popolnoma mobilno naloženih kot gotovine v blagajni, v valutah in devizah, v meničnem portfelju, v državnih vrednostnih papirjih in kot a vista naložbe pri denarnih zavodih 185 milijonov dinarjev, torej 40% vseh tujih sredstev, ki jih ima, neupoštevajoč pri tem mnoge zelo mobilne debitorje in neizkoriščene reeskonte in druge kredite.

Izkazani čisti dobiček v letu 1929 znaša 1.455.734.21 Din in omogoča izplačilo enake dividende kakor je bila v letu 1928. Po sklepu občnega zbora izplačuje 9-odstotno dividendo izza 1. marca 1930 kupon 1929 z 9 Din za delnice blagajna centrale v Ljubljani in blagajne podružnic na Bledu, v Celju, Djakovu, Kočevju, Kranju, Mariboru, Novem Sadu, Somboru, Splitu in Sibeniku.

258 Din, sedaj 120 Din; cela zbirka po 10 knjig je stala normalno 500 dinarjev, sedaj stane 200 Din.

Da tako postopanje od strani teh založnikov ravno ni v interesu razširjenja slovenske knjige je jasno, kajti vsak, ki ima tudi še tako malo interesa za kako novo izdajo, si bo danes dobro premislil, predno si isto nabavi za prvotno visoko ceno, ko ve, da bo mogel najbrže že v nekaj mesecih kupiti isto mnogo, ceneje. Posebno neprijetno pa je to sortimentnim knjigarnam, ki si knjigo nabavijo pri izdaji za normalno ceno in v nekaj mesecih isto vsled nižje ponudbe v časopisju ne morejo več prodati; nasprotno pa imajo s stranko običajev bode treba poseči z vso strogostjo, sicer bode nekaj zelo lepa knjižarska obrt prišla popolnoma ob veljavo in ugled. V. W.

Vinarski kongres v Beogradu.

V Beogradu se bo vršil vinarski kongres 9. marca ob 10. uri v veliki univerzitetni dvorani. Kdor se ne želi v Beogradu muditi več časa, naj odpotuje najpozneje v soboto ob 21.06 z brzovlakom iz Zidanega mosta, a v nedeljo se pa že lahko ob 18.30 ali ob 23.16 vrne. Oni pa, kateri še v Beogradu ni bil, lahko to priliko uporabijo in si ogleda zanimivosti Beograda. — Kdor želi, da se mu rezervira stanovanje, naj se obrne na Vinarsko društvo Maribor, Gregorčičeva 6. in naj sporoči s katerim vlakom pride v Beograd.

Situacija vinogradnikov postaja z vsakim dnem slabša, udeležite se torej kongresa vsi, katerim je to le mogoče. Ne zahtevajte, da se za skupno stvar trudi le nekaj ljudi in da drugi s tem, da ignorirajo svojo organizacijo in ostajajo vedno doma, otežkočujejo ali onemogočajo uspeh.

Ministrstvo železnic je dovolilo 50% popust na vseh železnicah. Potrebne legitimacije stanejo Din 5.— in se naroče po nakaznici pri g. Lovro Petovar, Ivanjkovec.

Vinarsko društvo.

Po svetu

Monopolni dohodki Jugoslavije za dobo od 1. aprila do 31. decembra 1929 so znesli 1842.7 mil. Din, dočim je bilo proračunjenih 1766.4 mil. Din.

V Beogradu se vrši konferenca morske plovbe in se izgledi za rešitev zadevnih vprašanj ugodno razsojajo.

Novosadska borza hoče vpeljati termnsko kupčijo z žitom.

Vrbaska banovina je najela pri Državni Hipotekarni banki posojilo v znesku 36 milijonov dinarjev; 30 milijonov bodo porabili za zgradbo banske uprave, 6 milijonov za zgradbo uradniških stanovanj.

Tridelovalcem maka za izdelovanje opija je dovolila Državna Hipotekarna banka sezijški kredit v znesku 15 milijonov dinarjev z rokom od 1. marca do 1. septembra. Producenti dobijo kredit potom bank v Južni Srbiji. Pisali smo, kako zelo so taki krediti potrebni, da producenti ne zaidejo v popolno odvisnost od selunskih grških prekupecev.

Novih železnic v Jugoslaviji je bilo zgrajenih od leta 1920 do letos 1348 km s stroški 1695 milijonov Din. V Jugoslaviji obratuje sedaj 10.006 km železnic.

Turistični promet Jugoslavije je izkazal v letu 1924 155.000 inozemskih obiskovalcev, leta 1925 168.000, 1926 200.000, 1927 228.000, 1928 328.000, 1929 350.000.

Nemška sladkorna industrija zahteva ponovno zvišanje sladkorne carine od 25 na 32 mark pri 1 kg, in to z ozirom na poslabšani položaj svetovnega sladkornega trga.

Borze žita in bombaža hočejo v Ameriki za nekaj časa zapreti. Cene žita in bombaža so v zadnjem času zelo padle.

Obtok bankovcev v Avstriji je v zadnjem izkazu avstrijske Narodne banke naveden s 840 milijoni šilingov; kritje je 69-odstotno.

Družbi Telefunken in Philips sta sklenili na skupni seji upravnih svetov, da bosta opustili vse medsebojne napade in se pogajata o končno veljavnem sporazumu.

Državni vžigalični monopol je vpeljala vlada v Litvi. Pogajanja s švedskim vžigaličnim trustom so se razbila.

»Solo« v Avstriji bo razdelila dividendo 17 šilingov (lani 16), »Solo« v Češko-slovaški bo razdelila 22½-odstotno dividendo ali 45 Kč proti lanskim 40 Kč.

Državni dolgovi Nemčije so narasli nad 8 milijard mark. In govoriyo še o novih.

Zopet tri bančne insolvence zaznamujejo v Rumuniji, in sicer v Jassyju. Tri banke so se pogajale o fuziji, pogajanja so se razbila, in so nato banke ustavile izplačila.

Švedska vžigalična d. d. je imela v preteklem letu nad 54 milijonov švedskih kron čistega dobička proti 49 milijonom v letu 1928 in bo izplačala zopet 15-odstotno dividendo.

Cena cinka je padla v Londonu na 18½/16; tako nizka ni bila že več desetletij.

Nakupna moč červonca je padla od časa njegove vpeljave do danes na eno tretjino prvotne vrednosti.

Generalni direktor Mednarodne plačilne banke je kljub protestu dr. Schachta postal francoski izvedenec Quesnay.

Državni monopol električne industrije je predmet proučevanja v španskem ministrstvu za javna dela.

Rumunske državne železnice hočejo najeti notranje posojilo v znesku ene milijarde lejev, da poplačajo svoje dolgove. Sedanja njih dohodki krijejo samo obratne stroške.

Rumunske tkalnice svile so ustanovile sindikat, ki naj varuje vsestransko njihov interes. Pogajanja za ustanovitev kartela pa niso uspela.

Državni monopol bencina je vprašanje, ki se je pred kratkim porodilo v Avstriji v zvezi s konkurenčnim bojem med koncernoma Vacuum Oil in Royal Dutch-Shell.

Le domači premog hočejo odslej naprej uporabljati rumunske železnice.

Pšenica je na borzi v Budimpešti padla na najnižjo točko po vojski, 20.40 pengö za stot.

Precsnova agrarne produkcije.

Agrarna kriza v Evropi postaja z vsakim dnem težavnejša. Danes še ni rešeno to vprašanje. Ekonomski vseh narodov si niso še na jasnem, kje je nje pravi izvor. Edini so si le v tem, da je krizi dosti pripomogla neorganiziranost agrarne produkcije in pomanjkanje sodelovanja med industrijo in poljedelstvom. Nadalje neracionalna produkcija in neurejen konsum. V tem stanju kot smo danes, je jasno, da ni mogoče, da bi našli izhoda. Amerika je koj po letu 1921, ko je pritiskal farmer z vso silo na vlado, naj vendar kaj ukrene, našla izhod v tem, da je opredelila produkcijo in jo prilagodila razmeram kraja in podnebja.

Pri reševanju krize smo tu opazili sledeči postopek.

Motorizacija poljedelstva v ravnini, po drugi strani pa intenzivna živinoreja v goratih krajih. Organizacijo zadrug in to ne samo kreditnih in prodajnih, ampak tudi nabava potrebščin, je bila dokaj intenzivna potom zadrugne organizacije. Važen faktor pri reševanju krize je bilo sodelovanje med industrijo in poljedelstvom ter znanstvena selekcija blaga namenjenega za seme.

Na navedene temelje je postavila ameriška proizvodnja svoj izhod iz krize. Danes stoje tam pred novo krizo in iščejo novih poti. Vidi se, da so že pravilno usmerili pomožno akcijo in jo bodo izpeljali vsaj v taki meri kot je bila izpeljana v letu krize 1921. Sedaj, ko je produkcija dosegla lep maksimum, mora iskati Amerika tudi primeren trg za to. Po eni strani pride v poštev Evropa s svojo neorganizirano agrarno silo, a na drugi strani ima Amerika svoj notranji trg, katerega je potreba, da izkoristi do skrajnosti. Ameriški konsum še ni izčrpan in ima še nebroj možnosti razvoja in to posebno z ozirom na agrarne produkte njih pridelovanje in uporabo v industrijske svrhe. Kakor vse kaže, misli Amerika prilagoditi svojo agrarno produkcijo potrebam trga in to z ozirom na industrijo in surov konsum. Danes razpolaga konsum v Ameriki z skoro 3/4 domače proizvodnje. Potreba je, da se najde še izhod za oni višek. Ta višek pa misli Amerika plasirati na kontinentih in to v obliki industrijskih proizvodov. Jasno kažejo vse smerice, da bo Evropa stala napram Ameriki v hudem konkurenčnem boju. Obrambna sredstva Evrope so sicer že v delu. A preosnova evropske agrarne produkcije je težavnejša nego bi si mislili. Mi si moramo predočiti tudi druge ovire, ki niso samo tehničnega značaja. Zdi se mi, da najtežja ovira na tem polju bi bila psihološkega značaja in sicer individualizem evropske agrarne mase, kakor tudi individualizem industrije. Prave smotrene kooperacije sil Evrope ne pozna, kot to pozna Amerika in Japonska.

Za naše razmere kot agrarna država je preosnova agrarne produkcije živlensko vprašanje. Danes smo si vsi na jasnem, da poljedelstvo ne donaja več toliko, da bi bilo v stanu podpirati mlaren in dober razvoj industrije in trgovine. Vzrok temu tiči v nesistematični zgradbi celokupnega gospodarskega aparata produkcije in konsuma.

Mi nimamo danes pravega načrta produkcije. Niti ne vemo, kje in kaj bi nam več donajalo in kako to urediti, da postane rentabilno. Važen faktor v celokupni agrarni produkciji je živinoreja z vsemi svojimi postranskimi panogami. Ta pa pride v poštev samo v goratih krajih. Danes srečamo v gorah polja in njive in živinorejo in mlekarstvo, vse se pa vrši neracionalno predrago. Radi tega je potrebno, da se tudi na polju poljedelstva vrši nekaka delitev dela, in sicer usmerjena v eno glavno in podprto s postranskimi panogami. Za gorate kraje pride v poštev živinoreja, mlekarstvo, sirarstvo, v gotovi meri tudi reja kokoši in v zvezi z mlekarstvom — prešičereja. Pri vsem tem pa je nujno potrebna močna organizacija, ki bi to stvar usmerila in izpeljala.

V dolinah pride do veljave motorizacija produkcije in racionalno-intenzivno obdelovanje zemlje. Vse ono, kar bi morali opustiti gorati kraji na račun doline, bi se moralo producirati le tu z dvojenim iznosom in obratno. Gorska

produkcija mora kompenzirati dolinsko in narobe.

Važno je za poljedelstvo, da sodeluje z industrijo. Do danes smo videli, da sta si bila ta dva faktorja v nasprotju. Čas in kriza pa sta nam dala spoznati, da to ni prava pot, ker oba faktorja sta navezana drug na drugega in se podpirata.

Sila važna pa je organizacija vnovčenja agrarnih produktov, kakor tudi skupen nakup potrebščin in kreditne prilike. Vse to je spraviti v sklad s poljedelstvom in njega potrebami.

Polje agrarne preosnove v produkciji je dokaj obširno in zahteva ogromno dela in napora. A izhod iz krize je samo tem potom. Vso agrarno produkcijo je potreba spraviti v sklad s potrebami tega in to glede na konsum doma, kakor v tujini. Predpogoj je, da se čimveč konsumira doma. Maso konsumenta je potreba prisiliti, da v prvi vrsti upošteva domačo proizvodnjo, a le tam, kjer le te ni, sme seči po tuji in to le v tem slučaju, ako doma nimamo nadomestkov za to.

Pri reševanju krize ne sme sodelovati samo produkcija, glavni faktor je konsum. Ker končno je konsum oni, ki v krizi največ trpi, a pod konsum spadajo vsi sloji naroda. Naša kriza, kakor sem že nekoč povdarjal, ni ona kriza kakor jo vidimo drugod, niti ne nastopa z ono jakostjo. Človek bi dobil utis, da je bolj psihološki pojav, vpliv celokupne krize sveta.

Jaz vidim vso našo krizo v naši neorganiziranosti in nekakim strahu pred prvimi resnimi koraki. Po mojem mnenju pri nas prave krize ni, vsaj v onem znižu ne, kar razumemo pod besedo kriza. Mi smo v svojem snovanju preozkosrčni in nimamo onega poleta kot ga najdemo pri drugih narodih. Pri nas, ako bi zgradili trdno stavbo notranje organizacije trga, bi imeli malo za izvažati vsaj v začetku, a uvoz naš, vsaj z ozirom na razne industrijske in živlenske potrebščine, bi bil malenkosten.

Našo pot iz krize, katero smatram za krizo v organizaciji in ne organizmu, ozdravimo le, ako pravilno organiziramo vse naše panoge gospodarstva in jih spravimo v sklad z medsebojnim podpiranjem ter smoterno delitvijo dela vseh panog in to posebno z ozirom na poljedelstvo.

Torej kriza organizacije in ne kriza produkcije.

Dipl. com. Gomišček.

Razstave sejmi

Pomladanski praški velesojem traja od 16. do 23. marca 1930. V tem času je Praga shajališče industrijalcev, trgovcev ter uvoznikov z vseh delov sveta. Zastopniki več kot 35 držav se redovno shajajo na praškem velesojem. Velesojem se vrši v palači, katero označujejo strokovnjaki kot najmodernejšo velesojmsko palačo celega sveta, in na obeh sosednjih razstavnih prostorih blizu središča mesta in v neposredni bližini največjega praškega parka. Okoli 3.000 razstavljalcev vseh strok predvaja tukaj svoje nove modele, tipe in vzorce. Razen češkoslovaške industrije razstavljajo tudi francoske, ameriške, britanske, nemške, ruske in druge firme. Ob priliki pomladanskega velesoja 1930 so podane poleg drugega te ugodnosti: 33% popust na čl. državnih železnicah (podrobnosti vidi v velesojmskih legitimacijah za kupce in razstavljalce), 25% na jugoslovanskih, 25% na avstrijskih, 25% na nemških, 20% na italijanskih, 50% na rumunskih, 50% na grških in 50% na orientalskih (turških) železnicah. Nadalje popusti na ladjah jadranske paroplovne družbe. Vse to na velesojmsko legitimacijo. Podrobnosti podajo velesojmski zastopniki. Stanovanja preskrbi stanovanjska pisarna: Bytová kancelář P. V. V., Praha I., Staroměstská radnice. Hotelske sobe in privatna stanovanja. Mesto vstopnega vizuma velja velesojmska legitimacija, potrjena od konzulata ČSR v inozemstvu.

Mednarodni semenj v Milanu se vrši letos od 12. do 27. aprila.

Dolarji v novi obliki.

Začetkom pretečenega meseca so izdale Združene države S. A. nove dolarske bankovce, ki predstavljajo povsem racionaliziran standardiziran izdelek moderne tehnike. Za obči promet se jim prisoja večja prikladnost kot prejšnjim novčanicam, katerih je bilo 39 različnih vrst, odslej jih bo samo še 11.

V zgodovini papirnatega denarja se je prvič oziralo na okolnost, da se izognejo novčanic vplivu maščobe, kar se je z uporabo posebno pripravljene papirja v precejšni meri tudi posrečilo. Poleg tega so novi dolarski bankovci v visoki meri neobčutni proti upogitvi. Glede obeh teh svojstev je sedanja ameriška izdaja popolnoma nedosežena.

Strokovni poskusi so ugotovili, da se dosedanji dolarski bankovci dajo dvatisočkrat upogniti predno se pretrgajo, nova izdaja jih prekaša v tem pogledu za dvojno število. — Naših bankovcev bi menda bilo nevarno že tolikokrat samo bistro pogledati! — Ker je v Ameriki navada, da je novi papirni denar kar z gumijevim trakom, brez listnice, v snopičih povezan, je taka opornost jako važna. Z novimi bankovci si državna blagajna prihrani na leto okroglo dva milijona dolarjev na izmenjavi obrabljenih komadov in pa ker je oblika nove izdaje precej manjša od prejšnje.

Pretečna večina, posebno enodolarskih novčanic, gre skozi roke delavstva, posebno šoferjev, trgovcev z oljem itd. in iz tega vzroka se je mišljilo na sredstva proti prehitremu

Zunanja trgovina Ogrske v letu 1929.

Ker je statistika zunanje trgovine Ogrske za leto 1929 bila te dni zaključena, nam je tukaj mogoče podati celotni pregled. Uvoz v Ogrsko je leta 1929 znašal 1.065 milijonov pengov, izvoz pa 1.042-8 milijona pengov. Tako vidimo, da je trgovinska bilanca pasivna za 22-8 milijonov pengov. Če tudi je bilo že v jeseni splošno znano, da uvoz nazaduje in da nasprotno izvoz krepko narašča, je vključ temu rezultat vse presenetil, kajti pasivum je skoro izginil. Moramo namreč vedeti, da je še leta 1928 znašal pasivum 370 milijonov pengov. V l. 1929 se je namreč izvoz v primeri z prejšnjim letom povečal za celih 220 milijonov pengov. Skoro tretjina tega prirastka gre na račun povečanega izvoza goveje živine. Množina tega izvoza se je namreč podvojila, njegova vrednost pa je narasla za 88%. Prodajni pogoji za živino so bili prav ugodni in to največ radi krme, ki je bilo v obilni meri na razpolago, tako da se je živinoreja v pretečenem letu prav razveselljivo razvila. Ravno tako znatno rastoči izvoz pšenice in moke kaže, če primerjamo množino in vrednost izvoza teh dveh predmetov, da je ogrska vlada prav posebno forsirala izvoz. Značilno za presojo neugodnega svetovnega tržnega položaja teh dveh predmetov je dejstvo, da je izvoz pšenice narastel po količini za 70%, po vrednosti pa samo 45%. — Enako je z izvozom moke. Kar tiče uvoza, je predvsem zaznamovati nazadovanje tekstilnega blaga. Uvoz bombažnih tkanin je po vrednosti nazadoval od 82-5 na 57-1 milijona pengov, uvoz volnenega sukna pa od 46-9 na 36-2 milijona pengov. Nazadovanje je zaznamovati tudi pri uvozu strojev in surovih kovin, kar je predvsem posledica zmanjšane investicijske delavnosti. Razmeroma malo je nazadoval uvoz lesa, ki je znašal lani 145, letos pa 131-5 milijonov pengov. To pa radi tega, ker je stavbna delavnost bila živahna do pozne jeseni.

Kongres obrtnih organizacij vsega sveta se bo na pobudo francoske in italijanske zveze obrtnikov vršil v mesecu aprilu v Rimu. Tudi jugoslovanski obrtniki so povabljeni k udeležbi.

umazanju z maščobami. Pri desetdolarskem bankovcu računajo na desetkrat daljšo trpežnost, pri dvajsetdolarskem celo 15-kratno.

Nova emisija ameriških novčanic obsega vse v denarnem prometu se nahajajoče vrste od enodolarskega do desettisočdolarskega bankovca, srebrne valute, državne bankovce, zlate certifikate in novčanic »Federal-Reserve-Banke«. Med tem, ko se v vseh drugih državah razlikujejo oblike novčanic po njih vrednosti, so bankovci Združenih Držav v vseh vrednostnih stopinjah popolnoma enaki, ter imajo celo vsi isto figuralno obliko. Risbe na hrbtu bankovcev so do malega po istem načrtu, različni znaki so prav neznatni.

Razen vrednostnega napisa se samo moške slike na prednji strani novčanic po vrednostnih vrstah različne, ampak barva je vsem enaka. Zadnja stran je zelena, prednja pa bela s črnim tiskom. Samo na desnem spodnem vogalu je videti barvni žig, ki svedoči, kateri kategoriji ta bankovec pripada, sicer pa ta žig v prometu nima nikakega pomena, ker so bankovci srebrne, zlate ali državne valute med sabo popolnoma enakovredni.

V splošnem napravijo novi bankovci na tistega, ki prejšnje pozna, utis večje praznote na sliki in tisku, ampak v tehničnem oziru so dovršeni in želeli bi bilo samo, da se tudi našim »kovačem«, »metuljem« in »jurjem« prizna podobna kritika.

(K. Tiefengruber.)

Izšel je

Traktat o tisku

I. del
Zgodovinska in primerjalna studija o postanku, razvoju in zaprekah tiska, o vsebini in pomenu tiskovnega prava in

tiskovne svobode

Spisal dr. Vladimir Knaflič.
V kratkem izide II. del. Skupaj trije deli. Ta spis je

potraben

ne samo

novinarjem
pravnikom
publicistom
politikom
avtorjem

marveč prav posebno

vzgojiteljem, duhovnim in posvetnim, šolam, občinam in županom, zdravnikom in tehnikom, funkcionarjem gremijev, uradam, zavodom in korporacijam,

aploh vsakomur, kdor kaj pomeni v javnem življenju ali izpolnjuje kakšno javno nalogo. Je ena najpomembnejših naših publikacij

Naroča se po dopisnici pri
Utičelski tiskarni
v Ljubljani.

V knjigarnah se za enkrat ne dobi, marveč še le po končani ekspediciji subskribentom.

DESET MILIJONOV BREZPOSELNIH V ŠTIRIH DRŽAVAH.

Angleški delovni minister Thomas je izjavil pred kratkim, da je dosegla brezposelnost svoj višek. V Angliji je po njegovem mnenju pesimizem prevelik. Brezposelnih je v Angliji 1.500.000 oseb, a med temi je bilo pa 500.000 še pred enim mesecem zaposlenih in bodo v enem mesecu zopet. Pač pa ima Amerika najbrž 5 milijonov brezposelnih, Nemčija 3 milijone in Italija 1 milijon. In to so samo direktno brezposelni, brez družin.

Najbogatejša dežela Evrope.

V veliki finančni debati, ki se je vršila pred par tedni v francoskem parlamentu, so govorili nekateri govorniki o rastočem bogastvu Francije, o preveliki likvidnosti denarja, o pravcati kreditni inflaciji in s tem v zvezi o dvigu cen v mali trgovini. Širšim slojem so bili ti podatki morda osupljivi. A že dalj časa velja Francija, potem ko je zacelila vojne rane in ko je potom energičnih odredb Poincaréja premagala inflacijo, za najbogatejšo deželo Evrope. Za to se nima zahvaliti samo prednostim, ki so si jih znali priboriti njeni državniki pri vseh mednarodnih razpravah o odplačilu dolgov in reparacijskih plačilih, temveč tudi značaju in energiji najširših slojev prebivalstva in vsej socialni strukturi Francije. Francija je ena najsrečnejših mešanic agrarne in industrijske države. Zmeraj še živi in gospodari večji del prebivalstva, 54 odstotkov, na deželi; v preteklem letu je bila letina žita rekordna, 100 milijonov meterskih stotov, doma pa porabijo samo 90 milijonov stotov. K temu pride veliko bogastvo naravnih zemskih zakladov, posebno premog, ki je dobil z osvojitvijo Alzaške Lotaringije in njenimi železnimi najdišči naravno dopolnilo. Francoska industrija se je v teku zadnjih let tako ogromno razvila, da je moral delovni minister Loucheur pred nekaj meseci svariti; a ne zato, ker bi morda ta industrija ne bila solidno zasidrana, temveč zato, ker Francija po mnenju Louchera nima zadosti delovnih rok za zaposlitev svoje industrije. In res je v Franciji zaposlenih okoli tri milijone inozemskih delavcev; v prvi vrsti so to Belgijci in Italijani, Čehoslovaki in Poljaki. Izkazi brezposelnih kažejo vsak mesec številke, za katere mora Francijo zavidati vsaka druga država; sedaj je brez dela samo 300 do 400 ljudi, a še to le v gotovih panogah, in bi delo lahko dobili drugje. Francija je edina dežela Evrope, ki ne pozna brezposelnosti.

Francija je pa tudi dežela dela. Temeljno napačno je mnenje, ki ga imajo o Francozih vobče drugi Evropejci, da je Francoz in zlasti Parižan lahkoživec, otrok luksuza in da samo uživa. A je prav nasprotno; nihče ne zna bolj delati kot francoski narod, ki je obenem eden najbolj skromnih in varčnih narodov Evrope. A tudi ugodni naravni pogoji, zemski zakladi in rodovitna agrarna zemlja, vrhutega v zvezi z bližnjimi bogatimi okraji izven Evrope, še zmeraj ne utemeljijo bogastva kake dežele in kakšnega naroda. Šele človek more ustvariti bogastvo. In francoski človek je to naredil in dela v taki izmeri, da je postala danes Francija na svetovnem denarnem trgu tekmovalka Anglije in celo Amerike. V francoski zbornici so izjavljali, da je edino racionalno sredstvo za preprečenje kreditne inflacije in naraščanja malotržnih cen večji in sistematični eksport kapitala.

Merodajni finančni in gospodarski voditelji Francije so že dolgo časa pripravljali načrt, da napravijo Pariz za kreditno središče Evrope. V sodelovanju z vlado, zlasti s Poincaréjem in njegovim zaupnikom finančnim ministrom

VINOLET

Tovarna vinskega kisa, d. z. o. z.
Ljubljana

nudi
najfinejši in najokusnejši namizni kis

iz pristnega vina

Zahtevajte ponudbo!

Tehnično in higijenično najmodernejše urejena kisarna v Jugoslaviji

Pisarna: Ljubljana, Dunajska cesta 1a, II. nadst. Telefon št. 2589.

Chéronom, si je Francoska banka že več let neprestano nabavljala zlato. Zapisali smo že parkrat, koliko večje so zlate zaloge Francoske banke kot zlate zaloge Angleške banke. Na koncu junija 1928 je znašal zlati zaklad Francoske banke 28-9 milijard papirnih frankov in je narasel tekom dobrega pol drugega leta do konca letošnjega januarja za skoraj 50 odstotkov na 42-9 milijard papirnatih frankov, dočim je znašal zlati zaklad Angleške banke istočasno samo 150-7 milijonov funtov. 43 milijard frankov je nad 95 milijard dinarjev, 151 milijonov funtov je pa dobrih 41 milijard dinarjev. Francija plava v denarju. To je izraženo tudi v dejstvu, da ima Francija najnižjo obrestno mero v Evropi. Že doslej je placirala Francija velike vsote v inozemstvu, tako na primer samo v preteklem avgustu 16 milijard frankov v obligacijah

Kreugerjevega trusta. Z roko v roki s temi naložbami so šle prav ogromne investicije v Franciji sami. Francoski sever, glavni sedež industrije, v vojski razdejan, je spremenjen za najmodernejšo industrijsko aparaturo, ki tehniško daleč nadkriljuje industrijske naprave drugih dežel, zlasti Anglije. Že pred letom dni je pisal o tem angleški trgovski ataše poročilo, ki je povzročilo v Angliji precej neprijetne občutke. A francosko bogastvo in preobilica likvidnega kapitala še daleko nista izčrpana po inozemskih naložbah in po domačih investicijah. Že govorijo o tem, da bo velik del nemškega reparacijskega posojila najet v Franciji, prav tako del avstrijskega investicijskega posojila itd. A Francija ne vzbuja našega zanimanja samo zaradi obilice denarja, temveč tudi kot dežela, kjer se v največji meri dela in varčuje.

Razno

Znamka za naravno svilo od 1. julija dalje. Iz Pariza pišejo: Komisijska pogajanja Mednarodne zveze svile so dovedla do zaključka, da bodo vpeljali znamko za vse izdelke iz naravne svile, ne samo za nekatere, kakor so prvotno nameravali. Seveda mora oprema izdelkov odgovarjati določbam Mednarodne zveze svile. Izdelek mora biti ves iz naravne svile, ne pa iz mešanice in še manj iz umetne svile. Gre za kvalitetno znamko, ki daje kupcu gotovost, da je kupil res svileno blago. Znamka, koje tehničke podrobnosti bo določila posebna komisija, bo vpeljana v trgovino 1. julija tekočega leta.

Zepetne prodaje ruskega lanu. Iz Rige pišejo: Ruske organizacije za prodajo lanu so prodale v zadnjem času zopet ca. 5000 ton lanu po povprečno 55 funtov za 1 tono od Rige ven. Od pričetka sezije so prodali Rusi vsega skupaj okoli 60.000 ton lanu in so s tem že sedaj prekoračili lansko eksportno višino za skoraj 10.000 ton.

Češkoslovaška Narodna banka bo razdelila dividendo 290 Kč (lani 275) in je dobil bančni svet pravico, da sme v slučaju potrebe zvišati delniško glavni- co od dosedanjih 405 milijonov Kč na 506-25 milijonov.

Poostrena konkurenca na amerškem petrolejskem trgu. Produkcijo surovega petroleja v U. S. A., ki je bila dosegla na koncu lanskega avgusta rekordno višino dnevnih tri milijone sodčkov, so nato stalno omejevali. V začetku letošnjega februarja je znašala samo še pičlih 2.600.000 sodčkov. A v februarju je šla produkcija zopet močno navzgor in je dosegla v preteklih treh tednih sukcesivno 2.610.000, 2.650.000 in 2.720.000 sodčkov. Ta razvoj potrjuje vesti zadnjih dni o poostreni konkurenci na amerškem petrolejskem trgu, ki je izražena tudi v raznem znižanju cen v zadnjem času. Tako beremo prav sedaj, da je Standard Oil Co of New York znižala v newyorškem okraju ceno bencina za 1 dol. cent pri galoni. Zato se tudi toliko sliši o koncentracijskem gibanju.

Tri ali štiri angleška avtomobilna podjetja se bodo fuzionirala. Tovarna Austin bo plačala 6-odstotno dividendo na prednostne delnice za tri in pol leta nazaj, za letos 20% in na navadne delnice tudi 20 odstotkov.

Aktivnost ameriške zunanje trgovine. Ameriški trgovski minister priobčuje statistiko o zunanji trgovini U. S. A. v preteklem letu. Uvoz izkazuje vrednost 1333 milijonov dolarjev, za 6-7 odstotkov več kot v letu 1928, izvoz pa 2341 milijonov dolarjev, za 34 milijonov dolarjev ali za 1-4% manj kot leta 1928. Bilanca je aktivna za dobro milijardo dolarjev.

Produkcija surovega železa v Avstriji je znašala v januarju 45-6 odstotkov kapacitete proti 45-2% v decembru, produkcija surovega jekla 74-5 proti 73, valjanega blaga 72-2 proti 69-7. Odrpta naročila so se pomnožila od 743 na 91-7% kapacitete.

Obresti na Ogrskem so kljub znižanju obrestne mere pri Narodni banki še zmeraj zelo visoke, 13-odstotne. Pač so pa banke na deželi znižale stroškovne in provizijske postavke in je zato kredit nekoliko cenejši.

Ogrska avtomobilna družba Fiat je ustavila izplačila in je zaprosila za uvedbo prisilnoporavnalnega postopanja. Ponuža 50-odstotno kvoto. Insolvenca je vzbudila v budimpeških trgovskih krogih veliko presenečenje.

Konferenca papirne industrije (Svedci, Finci, Norvežani, menda tudi Srednja Evropa) se vrši v Hamburgu. Gre zlasti za poskus ameriških koncernov, da dobijo udeležbo pri evropski papirni industriji v boju proti kanadski konkurenci.

Evropska gospodarska konferenca, o kateri smo priobčili poseben članek, je bila otvorjena v Breslavi 28. februarja. Zbornični predsednik Tilgner je v otvoritvenem govoru govoril o gospodarski vojski vseh proti vsem, o problemih gospodarske krize itd.

Francoska Tubize, družba umetne svile, je imela lani 9.500.000 frankov čistega dobička in ga bo porabila za odplate, brez izplačila kakšne dividende. Od predlanskega dobička v znesku 35.500.000 frankov je bila izplačana 7-odstotna dividenda.

V Turčiji je prepovedana vsaka borzna špekulacija; v istem odloku sta urejena tudi nakup in prodaja inozemskih deviz, kuponov turških delnic in obligacij itd. Na koncu dekreta so pozvani vsi državni in okrajni denarni zavodi, naj nalagajo svoj odvišni denar le v onih bankah, ki delajo samo s turškim kapitalom.

SSSR = 3 × U. S. A.

Ruska gospodarska načrtna komisija je pričela z izdelovanjem generalnega načrta za razvoj narodnega gospodarstva v Sovjetski zvezi. Po hipotezi načrta bi bila produkcija industrije leta 1940 devetnajstkrat tako velika kot je sedaj ali trikrat večja kot je produkcija Zedinjenih držav.

V desetih letih bo dosegla produkcija kmetijstva vrednost 74 milijard rubljev, po petnajstih letih vrednost 130 milijard. Po desetih letih bo imela zveza 20 milijonov avtomobilov in 2.500.000 traktorjev, po petnajstih letih 30 milijonov avtomobilov in 3.500.000 traktorjev. Ural naj postane najvažnejše industrijsko središče Sovjetske zveze in glavni dobavitelj kovin. Načrt predvideva gradbo velikih elektrarn ob reki Angara v Sibiriji v teku 10 do 15 let in razvoj novih elektrarn na Sahalinu, ob Bajkalskem jezeru. Ta godba bodočnosti se zelo lepo sliši.

Brzojavi: Krispercoloniale Ljubljana Telefon št. 2263

ANT. KRISPER COLONIALE

Lastnik: Josip Verlič

Veletrgovina kolonijalne robe - Velepražarna kave - Mlini za dišave

Zatoga špirta, raznega žganja in konjaka - Mineralne vode - - -

Točna posrežba

LJUBLJANA DUNAJSKA CESTA 33

Ceniki na razpolago

Ustanovljeno leta 1840

KUVERTA
DRUŽBA Z O. Z.

Tvornica kuvert in konfekcija papirja
LJUBLJANA

Vožarski pol 1 Karlovsko c 2

VELETRGOVINA kolonijalne in špecerijske robe

IVAN JELAČIN

LJUBLJANA

Zatoga sveže prazene kave, mletih dišev in rudniške vode.

Točna in solidna posrežba!

Zahtevajte cenik!